

УДК 324:328(430)"2025":316.77

Ірина Кіянка,

доктор політичних наук,

професор кафедри міжнародних відносин і дипломатичної служби,

Львівський національний університет імені Івана Франка,

kiyanka@i.ua,

ORCID ID: 0000-0002-3100-7796,

DOI 10.29038/2524-2679-2025-02-81-92

АНАЛІЗ ВИБОРЧИХ ГАСЕЛ У ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ВИБОРАХ НІМЕЧЧИНИ 2025 Р.

Парламентські вибори в Німеччині 2025 р. відбуваються на тлі численних внутрішніх та зовнішніх викликів: наслідки пандемії, економічна турбулентність, зростання впливу правопопулістських сил, енергетична перебудова й активна участь Німеччини в міжнародному реагуванні на російсько-українську війну. У цьому контексті виборчі гасла партій є важливими маркерами політичного позиціювання та стратегії мобілізації виборців.

Мета дослідження – аналіз змісту, риторики й комунікативної спрямованості гасел основних німецьких політичних партій у рамках виборчої кампанії 2025 р.

У дослідженні використано аналітичні матеріали, публікації провідних ЗМІ, а також офіційні передвиборчі програми та пресрелізи партій.

Установлено, що основні гасла партій відображають прагнення до оновлення, стабільності й посилення міжнародної ролі Німеччини. ХДС/ХСС використовують гасло «Знову вперед» (*Wieder nach vorne*), що апелює до повернення до сильного лідерства. СДПН робить ставку на соціальну справедливість і солідарність. Зелені підкреслюють енергетичний перехід та кліматичну відповідальність. Водночас правопопулістська риторика посилюється в гаслах Альтернативи для Німеччини, яка експлуатує теми міграції, безпеки й національного суверенітету.

Гасла виборів 2025 р. свідчать про спробу політичних сил знайти ефективну відповідь на складні виклики сучасності. Вони демонструють різні вектори бачення майбутнього Німеччини – від прогресивних європейських орієнтирів до захисницького націоналізму.

Ключові слова: парламентські вибори, Німеччина, виборчі гасла, популізм,

політичні технології, політична риторика, політичні партії, комунікація, ХДС, СДПН, АДН.

Iryna Kiyanka,

Ivan Franko Lviv National University,
ORCID ID: 0000-0002-3100-7796

ANALYSIS OF ELECTORAL SLOGANS IN THE 2025 GERMAN PARLIAMENTARY ELECTIONS

The 2025 parliamentary elections in Germany are unfolding against the backdrop of numerous internal and external challenges: the aftermath of the pandemic, economic turbulence, the growing influence of right-wing populist forces, the energy transition, and Germany's active involvement in the international response to the Russian-Ukrainian war. In this context, party campaign slogans serve as significant markers of political positioning and strategies for voter mobilization.

The aim of this study is to analyze the content, rhetoric, and communicative orientation of the slogans used by major German political parties during the 2025 election campaign.

The research is based on analytical reports, publications from leading media outlets, as well as official party platforms and press releases.

The analysis reveals that the core slogans reflect aspirations for renewal, stability, and the strengthening of Germany's international role. The CDU/CSU employs the slogan "Forward Again" (*Wieder nach vorne*), which appeals to a return to strong leadership. The SPD emphasizes social justice and solidarity. The Greens highlight the energy transition and climate responsibility. At the same time, right-wing populist rhetoric intensifies in the slogans of the Alternative for Germany (AfD), which focuses on themes of migration, security, and national sovereignty. The 2025 election slogans indicate an attempt by political actors to formulate effective responses to contemporary challenges. They reflect divergent visions of Germany's future – from progressive, pro-European perspectives to defensive nationalism.

Key words: parliamentary elections, Germany, campaign slogans, populism, political technology, political rhetoric, political parties, communication, CDU, SPD, AfD.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Парламентські вибори в Німеччині 2025 р. стали своєрідним сигналом і маркером для всієї європейської спільноти. Адже ці вибори були позачерговими й відбувались у край короткий термін

(грудень, 2024 – лютий, 2025 р.). Розуміючи важку ситуацію в ЄС, величезну відповідальність перед виборцями й новими викликами, очікували, що популістські гасла мали значний вплив на виборчу риторику, особливо мігрантів.

На фоні війни в Україні, що триває з 2014 р., Німеччина стала одним з основних союзників України, надаючи підтримку в різних сферах – від військової допомоги до економічної та гуманітарної. Ці відносини набули особливої важливості після повномасштабного вторгнення росії в Україну у 2022 р., коли Німеччина як лідер Європейського Союзу відіграла стратегічну роль у забезпеченні стабільності та безпеки на континенті.

Мета дослідження – аналіз змісту, риторики та комунікативної спрямованості гасел основних німецьких політичних партій у рамках виборчої кампанії 2025 р.

У дослідженні використано аналітичні матеріали, публікації провідних ЗМІ, а також офіційні передвиборчі програми й пресрелізи партій.

Крім того, посилена увага до теми німецько-українських відносин зумовлена значними змінами на міжнародній арені. Війна в Україні стала не лише внутрішньою проблемою для країни, а й важливим елементом глобальної геополітики, де Німеччина в рамках ЄС і НАТО виступає ключовим актором у питаннях санкцій проти росії, економічної допомоги Україні та її європейської інтеграції. З огляду на нові виклики, такі як відновлення України після війни, інтеграція в європейські структури й питання безпеки, дослідження цих відносин є невідкладним для аналізу потенціалу подальшої співпраці між державами [3].

З огляду на комплексність нинішніх німецько-українських відносин, які охоплюють не лише питання безпеки та економіки, а й важливі дипломатичні аспекти, дослідження цієї теми має важливе значення для прогнозування напрямів розвитку двостороннього співробітництва в майбутньому. Це дослідження дає змогу оцінити не лише можливі стратегії підтримки України, а й виявити нові шляхи для поглиблення інтеграції між країнами, що матиме довгостроковий вплив на стабільність і розвиток Європи загалом.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Із початком агресії росії проти України Німеччина активно підтримує Україну в документуванні воєнних злочинів, що вчиняються під час війни. Росія здійснює серйозні порушення міжнародного гуманітарного права й прав людини, зокрема вбивства, катування та інші варварські дії щодо

цивільного населення. У зв'язку з цим Міжнародний кримінальний суд розпочав розслідування воєнних злочинів і Німеччина стала важливим партнером у цьому процесі, надаючи фінансування й надсилаючи експертів для підтримки міжнародного розслідування.

Німеччина також активно співпрацює з українськими організаціями, забезпечуючи їх необхідним обладнанням для збору доказів воєнних злочинів. Це включає надання технічних засобів для зйомки та документування порушень, таких як спеціалізовані камери й інші пристрої для збору матеріалів, що можуть бути використані в міжнародних судових процесах. Підтримка надана не лише в матеріальному плані, але й через організацію навчань для українських фахівців, які працюють у сфері документування воєнних злочинів

Отже, німецька співпраця з Україною під час війни проти росії стала однією з основних складових частин міжнародної підтримки, що дало змогу Україні зміцнити свої оборонні можливості. Від початкової гуманітарної допомоги до постачання сучасної зброї, техніки й навчання українських військових, Німеччина неодноразово робила суттєві кроки для підтримки України на всіх етапах конфлікту. Особливо важливими стали угоди про постачання артилерійських систем, ракетних комплексів, боєприпасів і безпілотників, а також лідерство Німеччини в міжнародних коаліціях, що сприяло ефективній координації допомоги. Завдяки цьому внеску Україна змогла посилити свої оборонні здатності й покращити стійкість на полі бою [2].

Завдяки такій співпраці, Німеччина робить вагомий внесок у забезпечення справедливості та притягнення до відповідальності осіб, винних у порушеннях прав людини під час війни. Важливим елементом цієї підтримки є створення юридичних передумов для майбутніх судових процесів, що можуть призвести до покарання винних і допомогти Україні відновити правду щодо скоєних злочинів.

Німеччина активно підтримує українських біженців, надаючи їм різноманітну допомогу на рівні держави й місцевих органів влади. Федеральний уряд надає фінансову підтримку федеральним землям і муніципалітетам для організації прийому, розміщення та забезпечення біженців. Ця підтримка включає не лише забезпечення базових потреб, таких як житло та харчування, але й соціальний захист, який дозволяє українським громадянам адаптуватися в новому середовищі. Крім того, уряд Німеччини забезпечує інтеграцію біженців за допомогою різноманітних програм та послуг.

Одним із таких інструментів є цифровий портал допомоги Germany4Ukraine, який пропонує українцям низку онлайн-сервісів, що

полегшують їх перебування в Німеччині [2]. На цьому порталі можна подати заявку на отримання дозволу на перебування, зареєструватися на інтеграційні курси, а також подати заявку на отримання фінансової допомоги. Це дає змогу біженцям швидко знайти необхідну інформацію й отримати підтримку в тих сферах, які є важливими для їх адаптації.

Для дітей та підлітків з України започатковано проєкт «Move», ініційований об'єднанням «Німецька спортивна молодь» за підтримки Федерального уряду. Цей проєкт націлений на створення можливостей для зустрічей і спілкування через спорт, що дає молодим біженцям шанс не лише фізично активізуватися, але й інтегруватися в соціум, завести нові знайомства та подолати емоційні труднощі, пов'язані з переміщенням [3].

Також Німеччина надає безкоштовний доступ до навчального порталу VHS, що дає змогу біженцям вивчати німецьку мову до рівня B2. Це важлива складова частина процесу інтеграції, оскільки знання мови є основою для пошуку роботи, спілкування в суспільстві й здобуття освіти. Для тих, хто хоче продовжити навчання, відкриті можливості отримання стипендій BAföG для здобуття вищої освіти або середньої професійної освіти в Німеччині. Ці ініціативи сприяють не тільки покращенню рівня життя біженців, але і їх подальшій інтеграції в німецьке суспільство.

Гасло Християнсько-демократичного та Християнсько-соціального союзів «Знову вперед» (#Wiedernachvorne) стало своєрідною відповіддю на низку криз, що охопили Німеччину останніми роками. У ньому втілюється не лише прагнення до оновлення, а й спроба окреслити політичний вектор, що поєднує стабільність із модернізацією. Після енергетичної кризи, викликаной війною росії проти України, проблем у сфері міграційної політики та викликів для економіки, саме це гасло символізує бажання повернути країну на траєкторію впевненого поступу.

Програмні засади кампанії передбачають значне оновлення економічної політики. ХДС/ХСС пропонують зниження податкового навантаження – зокрема, податку на прибуток підприємств, а також часткову відмову від надбавки «Soli». Ці заходи доповнюються пропозицією створити окреме Міністерство цифровізації, що мало б спростити державне адміністрування й прискорити цифрову трансформацію управлінських процесів. Отже, партія намагається сформувати середовище, у якому підприємництво зможе розвиватися без зайвих регуляторних бар'єрів [1].

У фокусі уваги також опинилася тема міграції – чутлива і водночас надзвичайно актуальна для німецького суспільства. Програма передбачає посилення контролю на кордонах, пришвидшення процедур депортації для тих, хто не має права на перебування, а також обмеження щодо подвійного

громадянства. Варто підкреслити, що ці позиції сформульовані в контексті ширшого прагнення гарантувати безпеку, зберегти соціальну згуртованість і посилити контрольованість процесів інтеграції.

Соціальна політика представлена через комплекс заходів на підтримку родин та пенсіонерів. Пропоноване підвищення допомоги на дітей, а також пільги для працюючих батьків, спрямовані на зменшення демографічного тиску. Ідея «активної пенсії», яка уможливорює додаткові доходи без податкового тягара, покликана заохотити літніх людей до активної участі в суспільному житті. Одночасно можливість раннього виходу на пенсію сприяє гнучкості на ринку праці та враховує індивідуальні життєві обставини.

Енергетична політика програми вирізняється технологічною відкритістю. ХДС/ХСС декларують зниження плати за електроенергію та розподіл енерговитрат через оптимізацію податків. Цікаво, що в дискусійний простір повертається тема ядерної енергетики як потенційного інструменту зменшення залежності від викопного палива. Крім того, партія висловлюється за скасування заборони на двигуни внутрішнього згоряння, наголошуючи на необхідності балансу між екологічними вимогами й реалістичними умовами для транспортної та промислової галузей [4].

У зовнішній політиці Ф. Мерц позиціонує себе як прихильник активнішої ролі Німеччини на міжнародній арені й у контексті врегулювання російсько-української війни (на противагу дистанціюванню О. Шольца від цього питання). У передвиборчій риториці Ф. Мерц неодноразово підкреслював готовність надавати підтримку Україні в протидії агресії РФ із можливістю перегляду ідеї постачання українській стороні далекобійних ракет Taurus. Також Мерц демонструє критичну, значно рішучішу позицію щодо викликів із боку Китаю. Він виступає за активнішу протидію китайській економічній стратегії, яка завдає шкоди інтересам ФРН та розвитку німецької промисловості. Щодо питань регіональної безпеки, то Ф. Мерц вважається переконаним трансатлантистом, перед яким наразі постало завдання адаптуватися до нових реалій зовнішньої політики США після приходу до влади адміністрації Д. Трампа.

Після перемоги ХДС/ХСС на парламентських виборах Ф. Мерц окреслив три ключові пріоритети для майбутнього уряду:

- зміцнення європейської оборони на тлі змін у зовнішній політиці США;
- розв'язання міграційних проблем;
- забезпечення промислової бази Німеччини.

Остання риторика Мерца свідчить про його готовність до серйозної переорієнтації безпекової політики ФРН і Європи загалом, а також прагнення забезпечити економічну конкурентоспроможність та політичну стабільність Німеччини в умовах глобальних викликів. Ф. Мерц, занепокоєний політикою нової американської адміністрації, заявив про бажання досягти «повної незалежності» Європи від США щодо питань оборони.

Гасло Соціал-демократичної партії Німеччини (СДПН) на парламентських виборах 2025 р. – «Більше для вас – краще для Німеччини» (нім. *Mehr für euch – besser für Deutschland*) – відображає прагнення партії до соціальної справедливості та економічного оновлення. Це гасло підкреслює необхідність посилення державної підтримки громадян як засобу досягнення загального добробуту країни.

У сфері соціальної політики СДПН акцентує увагу на підвищенні мінімальної заробітної плати до 15 євро на годину з 2026 р., що має на меті зменшити розрив у доходах та покращити умови праці для низькооплачуваних працівників. Крім того, партія пропонує реформу системи оподаткування, спрямовану на зниження податкового навантаження для 95 % платників податків, компенсуючи це підвищенням податків для найзаможніших верств населення [9].

У сфері охорони здоров'я й догляду за літніми людьми СДПН планує обмежити особисті витрати на догляд до 1000 євро на місяць, що має зменшити фінансовий тиск на сім'ї. Крім того, партія виступає за створення єдиної громадської системи медичного страхування, яка об'єднає державне й приватне страхування, забезпечуючи рівний доступ до медичних послуг для всіх громадян.

У сфері житлової політики СДПН пропонує безстрокове продовження дії обмежень на зростання орендної плати та створення державного фонду обсягом 100 мільярдів євро для інвестування в будівництво житла, інфраструктуру й енергетичні мережі. Цей фонд має на меті стимулювати економічне зростання та забезпечити доступне житло для громадян.

У галузі енергетики й транспорту СДПН планує зменшити витрати на електроенергію шляхом обмеження тарифів на передачу електроенергії та підтримки розвитку відновлюваних джерел енергії. Також передбачено збереження й розвиток програми «Deutschlandticket», яка забезпечує доступний громадський транспорт для широких верств населення [8].

Отже, програма СДПН на виборах 2025 р. спрямована на зміцнення соціальної справедливості, підтримку сімей, розвиток економіки через інвестиції та забезпечення доступу до якісних соціальних послуг для всіх

громадян. Гасло «Більше для вас – краще для Німеччини» відображає переконання партії, що добробут кожного громадянина є запорукою успіху всієї країни.

У контексті парламентських виборів 2025 р. в Німеччині партія «Альтернатива для Німеччини» (AfD) висунула гасло «Реміграція» як центральний елемент своєї передвиборчої кампанії. Це гасло відображає прагнення партії до переосмислення національної ідентичності та жорсткої міграційної політики.

Термін «реміграція» в інтерпретації AfD означає не лише депортацію нелегальних мігрантів, але й повернення на батьківщину тих, хто, на думку партії, не інтегрувався в німецьке суспільство або зберігає «культурну відчуженість». Це включає навіть громадян Німеччини з міграційним походженням, які не відповідають певним критеріям асиміляції. Такі підходи викликають занепокоєння щодо можливих порушень основних прав людини та принципів демократії.

У листопаді 2023 р. відбулася зустріч у Потсдамі, де обговорювалися плани масової депортації мігрантів та осіб із міграційним походженням. Участь у цій зустрічі брали представники AfD, а також діячі з інших праворадикальних організацій. Розслідування журналістської організації Correctiv виявило, що на зустрічі обговорювалися конкретні заходи щодо реалізації політики «реміграції», уключаючи створення «модельної держави» в Північній Африці для розміщення депортованих осіб [5].

Ці плани викликали широкий резонанс у німецькому суспільстві та політичному спектрі. Канцлер Олаф Шольц засудив подібні ініціативи, порівнюючи їх із найтемнішими періодами німецької історії, зокрема з нацистськими злочинами проти людяності. Також Федеральне відомство з охорони конституції (BfV) офіційно класифікувало AfD як «праворадикальну екстремістську організацію», що дає змогу посилити спостереження за її діяльністю [6].

Попри критику та юридичні наслідки, AfD продовжує отримувати значну підтримку, особливо в східних регіонах Німеччини. Це свідчить про глибокі соціальні та економічні розбіжності в країні, а також про зростаючу популярність націоналістичних ідей серед певних верств населення. Партія використовує риторику захисту національної ідентичності й безпеки, що знаходить відгук у частини електорату.

Партії «Союз 90/Зелені» та Вільна демократична партія (ВДП) представили контрастні, але водночас взаємодоповнювальні підходи до вирішення екологічних й економічних викликів, що стоять перед країною.

Партія «Зелені» зосередила свою передвиборчу програму на глибокій екологічній трансформації економіки та суспільства. Центральним

елементом їхньої стратегії є створення «Німецького фонду» (Deutschlandfonds), який передбачає інвестиції в обсязі понад 500 мільярдів євро протягом наступного десятиліття для модернізації інфраструктури, зокрема залізничної мережі, шкіл та системи ранньої освіти.

У сфері кліматичної політики «Зелені» прагнуть скоротити викиди парникових газів на 70 % до 2030 р. та досягти кліматичної нейтральності до 2045 р. Для цього вони планують значні інвестиції у відновлювані джерела енергії, уключаючи встановлення 1,5 мільйона нових сонячних панелей протягом чотирьох років, а також модернізацію енергетичної інфраструктури.

У соціальній сфері партія пропонує запровадити прогресивну систему оподаткування, уключаючи податок на багатство для активів понад 2 мільйони євро, із метою фінансування екологічних і соціальних програм. Також передбачено підвищення мінімальної заробітної плати та реформування системи соціального забезпечення для зменшення нерівності.

ВДП, навпаки, акцентує увагу на економічному лібералізмі й технологічному розвитку. Партія виступає за зниження податкового навантаження на бізнес, зменшення бюрократії та стимулювання інновацій. Зокрема, вони пропонують знизити корпоративний податок до рівня нижче 25 % та запровадити трирічний мораторій на нові регуляції для бізнесу [7].

У сфері енергетики ВДП підтримує використання традиційних джерел енергії, уключаючи збереження двигунів внутрішнього згорання й відмову від обмежень на швидкість на автобанах. Вони також виступають за розвиток синтетичних палив як альтернативи електромобілям.

У соціальній політиці партія пропонує реформувати пенсійну систему, запровадивши накопичувальні пенсії, а також переглянути систему соціального забезпечення, зосереджуючись на стимулюванні зайнятості та зменшенні залежності від державної допомоги.

Попри розбіжності в підходах, обидві партії визнають необхідність модернізації економіки й інфраструктури Німеччини. Після виборів 2025 р. в умовах формування нової коаліції можливе поєднання екологічних ініціатив «Зелених» з економічними реформами ВДП може стати основою для комплексної стратегії розвитку країни. Успішна інтеграція цих підходів потребуватиме компромісів, але може забезпечити стійке економічне зростання та екологічну стабільність у довгостроковій перспективі.

Аналіз передвиборчих програм основних німецьких партій – Християнсько-демократичного союзу/Християнсько-соціального союзу (ХДС/ХСС), Соціал-демократичної партії Німеччини (СДПН),

«Альтернативи для Німеччини» (AfD), «Союзу 90/Зелених» і Вільної демократичної партії (ВДП) – дає підставу зробити висновок, що німецький політичний ландшафт у 2025 р. формує глибоку конкуренцію між різними баченнями майбутнього держави, які включають питання соціальної політики, міграції, клімату, економіки й, що надзвичайно важливо для міжнародної безпеки, – зовнішньої політики, зокрема ставлення до України.

ХДС/ХСС у своєму гаслі «Знову вперед» прагне повернути країну до політичної та економічної стабільності через інвестиції в інфраструктуру, безпекову політику й зміцнення обороноздатності Німеччини в рамках НАТО. Союз демонструє чітку підтримку України, уключно з вимогами довгострокової військової та фінансової допомоги, а також посиленням санкцій проти росії. Продовження політики Ангели Меркель у питанні підтримки України простежується в риториці лідера Фрідріха Мерца й у документах, що закликають до прискореної інтеграції України в євроатлантичні структури.

СДПН, попри свою традиційну соціально орієнтовану риторику, у 2025 р. виступає з поміркованими економічними ініціативами, що передбачають податкову реформу, модернізацію соціального сектору та активну державну участь у трансформаційних процесах. У зовнішньополітичному контексті партія чинного канцлера Олафа Шольца залишається проукраїнською, хоча не без критики через повільну військову допомогу. Утім, у програмі СДПН зафіксовано підтримку територіальної цілісності України, збереження санкційного тиску на рф і підтримку процесів реконструкції української економіки в рамках ЄС.

AfD демонструє діаметрально протилежну позицію: партія рішуче виступає проти подальшого постачання озброєнь Україні, закликає до «перегляду санкційної політики», що фактично означає її послаблення, та просуває наратив «нейтралітету» Німеччини. Її політика реміграції й етнонаціоналізму контрастує із загальноєвропейськими цінностями. Партія поширює тези, які часто співзвучні з російською дезінформацією, а окремі члени AfD публічно демонструють проросійські симпатії, що викликає занепокоєння як усередині Німеччини, так і в ширшій європейській спільноті.

«Зелені», своєю чергою, пропонують прогресивний екологічний курс, який інтегрує соціальну справедливість та кліматичну трансформацію. Їхня зовнішньополітична позиція – одна з найпроукраїнських у політичному спектрі ФРН. Партія послідовно виступає за постачання важкого озброєння, посилення антиросійських санкцій і прискорення євроінтеграції України. Анналена Бербок, міністерка закордонних справ

від «Зелених», неодноразово заявляла про моральну відповідальність Європи перед Україною та необхідність підтримки українського народу в його боротьбі за свободу.

ВДП представляє економічно ліберальну платформу, з акцентом на зниження податків, інновації, цифровізацію й свободу підприємництва. Попри економічно консервативний підхід, партія займає чітку позицію на підтримку України, що особливо помітно в риториці міністра фінансів Крістіана Лінднера. ВДП підтримує надання Україні озброєння, наголошує на важливості енергетичної незалежності від росії та вбачає в підтримці України питання стратегічного балансу сил у Європі.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, німецький політичний спектр у 2025 р. демонструє як плюралізм внутрішньополітичних підходів, так і значне розмаїття зовнішньополітичних векторів. Майбутній уряд Німеччини, незалежно від складу коаліції, зіткнеться з викликами не лише всередині країни, але й на міжнародній арені, передусім у контексті підтримки України. Окрім AfD, усі провідні партії підтверджують стратегічну важливість допомоги Києву як чиннику захисту європейської безпеки, цінностей і демократичного порядку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. CDU und CSU stellen Wahlprogramm und 10-Punkte-Plan für Bundestagswahl 2025 vor. *DieSachsen News*, 17.12.2024. URL: <https://www.diesachsen.de/politik/cdu-und-csu-stellen-wahlprogramm-und-10-punkte-plan-fuer-bundestagswahl-2025-vor-2975850>.
2. Fact check: Russia's influence on Germany's 2025 election. *DW*, 24.02.2025. URL: <https://www.dw.com/en/russian-disinformation-aims-to-manipulate-german-...>
3. German election results explained in graphics. *DW*, 2025, 24 February. URL: <https://www.dw.com/en/german-election-results-and-voter-demographics-ex...>
4. Hartfiel, A. L. (2025). Wahlprogramm CDU/CSU 2025 Kurzfassung der Ziele, Pläne und Schwerpunkte. *Ruhr Nachrichten*, 17.01. URL: <https://www.ruhrnachrichten.de/service/wahlprogramm-cdu-csu-2025-bundestagswahl-ziele-plaene-schwerpunkte-w985202-2001522762/>.
5. Hille, P. (2024). German 'remigration' debate fuels push to ban far-right AfD. *DW*, 01.12. URL: <https://www.dw.com/en/german-remigration-debate-fuels-push-to-ban-far-right-afd/a-67965896>.
6. Kirby, P. (2025). AfD classified as extreme-right by German intelligence. *BBC*, 02.05. URL: <https://www.bbc.com/news/articles/cwy6zk9wkrdo>.
7. Pancrazio, A., Scott, H., Holloway, L. (2025). A Guide to German Party Election Platforms 2025. *American-German Institute*, 10.02. URL: <https://americangerman.institute/2025/02/a-guide-to-german-party-election-platforms-2025/>.

8. Schröder, S. (2025). SPD-Wahlprogramm 2025: Die Kurzfassung zur Bundestagswahl. *Merkur.de*, 20.02. URL: <https://www.merkur.de/politik/spd-wahlprogramm-2025-die-kurzfassung-zur-bundestagswahl-zr-93526905.html>.

9. SPD-Wahlprogramm: Mehr für Dich. Besser für Deutschland, *SPD*. URL: <https://mehr.spd.de/programm/>.

10. X and TikTok algorithms push pro-AfD content to non-partisan German users – new analysis. *Global Witness*, 2025, 24 February. URL: <https://globalwitness.org/en/press-releases/x-and-tiktok-algorithms-pus...>

REFERENCES

1. CDU und CSU stellen Wahlprogramm und 10-Punkte-Plan für Bundestagswahl 2025 vor. *DieSachsenNews*, 17.12.2024. URL: <https://www.diesachsen.de/politik/cdu-und-csu-stellen-wahlprogramm-und-10-punkte-plan-fuer-bundestagswahl-2025-vor-2975850> (in German).

2. Fact check: Russia's influence on Germany's 2025 election. *DW*, 24.02.2025. URL: <https://www.dw.com/en/russian-disinformation-aims-to-manipulate-german-> (in English).

3. German election results explained in graphics. *DW*, 2025, 24 February. URL: <https://www.dw.com/en/german-election-results-and-voter-demographics-ex...> (in English).

4. Hartfiel, A. L. (2025). Wahlprogramm CDU/CSU 2025 Kurzfassung der Ziele, Pläne und Schwerpunkte. *Ruhr Nachrichten*, 17.01. URL: <https://www.ruhrnachrichten.de/service/wahlprogramm-cdu-csu-2025-bundestagswahl-ziele-plaene-schwerpunkte-w985202-2001522762/> (in German).

5. Hille, P. (2024). German 'remigration' debate fuels push to ban far-right AfD. *DW*, 01.12. URL: <https://www.dw.com/en/german-remigration-debate-fuels-push-to-ban-far-right-afd/a-67965896> (in English).

6. Kirby, P. (2025). AfD classified as extreme-right by German intelligence. *BBC*, 02.05. URL: <https://www.bbc.com/news/articles/cwy6zk9wkrdo> (in English).

7. Pancrazio, A., Scott, H., Holloway, L. (2025). A Guide to German Party Election Platforms 2025. *American-German Institute*, 10.02. URL: <https://americangerman.institute/2025/02/a-guide-to-german-party-election-platforms-2025/> (in English).

8. Schröder, S. (2025). SPD-Wahlprogramm 2025: Die Kurzfassung zur Bundestagswahl. *Merkur.de*, 20.02. URL: <https://www.merkur.de/politik/spd-wahlprogramm-2025-die-kurzfassung-zur-bundestagswahl-zr-93526905.html> (in German).

9. SPD-Wahlprogramm: Mehr für Dich. Besser für Deutschland, *SPD*. URL: <https://mehr.spd.de/programm/> (in German).

10. X and TikTok algorithms push pro-AfD content to non-partisan German users – new analysis. *Global Witness*, 2025, 24 February. URL: <https://globalwitness.org/en/press-releases/x-and-tiktok-algorithms-pus...> (in English).

Матеріал надійшов до редакції 07.06.2025 р.